

Asia: VN/24815/2024

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevasta yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne soveltamisalaa ja määritelmiä koskevista ehdotuksista (lain 1 luku)

Yritysvastuudirektiivissä tai sen resitaaleissa ei oteta selkeästi kantaa, miten finanssialalla toimivien yritysten toimintaketjun alkupään määritelmää tulisi tulkita. Kansallista täytäntöönpanoa valmistelleessa työryhmässä on ehdotettu finanssialalla toimivan yrityksen toimintaketjun tarkempaa määrittelyä, joka selkeyttäisi sääntelyä finanssialalla toimivien yritysten osalta. Esityksen 1. lakiehdotukseen on kuitenkin näiltä osin tarkoitus sisällyttää direktiivin resitaalin 26 perustuva säännös siitä, että finanssialalla toimivien yritysten toimintaketjuun eivät kuulu tuotantaketjun loppupään liikekumppanit (13 § 2 mom.).

Finanssivalvonta kannattaa lakiesityksen ratkaisua jättää finanssialan toimintaketjun määritelmä direktiivin varaan ja että kansallisten ratkaisujen sijaan direktiiviä koskeviin epäselvyyksiin olisi pyrittävä löytämään EU-tasoinen tulkinta.

Lausuntonne huolellisuusvelvoitteen sisältöä koskevista ehdotuksista (lain 2 luku)

-

Lausuntonne yritykselle tehtäviä valituksia ja ilmoituksia koskevista ehdotuksista (lain 3 luku)

-

Lausuntonne valvontaa ja seuraamuksia koskevista ehdotuksista (lain 4 luku)

Tiedonsaantioikeudet muilta viranomaisilta

Finanssivalvonta katsoo, että 1. lakiehdotuksen 55 §:ään ehdotettavat säännökset valvontaviranomaisen tietojensaantioikeudesta muilta viranomaisilta ovat laajat. Ehdotuksen mukaan valvontaviranomaisella olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä tämän lain valvontaa varten välttämättömät yrityksiä, niiden tytäryrityksiä sekä niiden

liikekumppaneita ja valtuutettuja edustajia koskevat tiedot muilta viranomaisilta ja julkista hallintotehtävää hoitavilta.

Finanssivalvonta pitäisi hyvänä sitä, että hallituksen esityksen perusteluissa pyrittäisiin avaamaan, mitä tällaiset välttämättömät esimerkiksi liikekumppaneita koskevat tiedot voisivat olla. Finanssialan toimijoiden osalta tämä on keskeistä muun muassa sen vuoksi, että useassa finanssisektoria koskevassa EU-säädöksessä on rajattu viranomaisen tiedon luovuttaminen vain tiettyihin käyttötarkoituksiin tai tietyille viranomaisille.

Termin ”rikkomusmaksu” korvaaminen

Finanssivalvonta esittää harkittavaksi, että 1. lakiehdotuksen 62 §:n termin ”rikkomusmaksu” sijaan voisi harkita termin ”rikemaksu” käyttöä, kuten esimerkiksi laissa Finanssivalvonnasta on käytetty.

Virka-apu muilta viranomaisilta

Finanssivalvonta esittää, että 1. lakiehdotuksen 69 §:n säännösehdotus, jossa säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston oikeudesta saada virka-apua muilta viranomaisilta, rajattaisiin selkeästi vain poliisin tai muiden esitutkintaviranomaisten virka-apuun. Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan on mahdollista, että Lupa- ja valvontavirasto tarvitsee virka-apua esimerkiksi Finanssivalvonnalta finanssialalla toimivien yritysten valvomiseksi. Pykälän perustelujen mukaan on myös huomattava, että hallintolain 10 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä.

Finanssivalvonta katsoo, että säännös tulisi rajata selkeästi vain poliisin tai muiden esitutkintaviranomaisten virka-apuun, koska muiden kuin esitutkintaviranomaisten toimivaltuudet esimerkiksi yrityksen tiloissa tehtävään tutkintaan ovat huomattavasti rajatummalla. Finanssivalvonta katsoo, että voimassa olevassa hallintolain 10 §:ssä on jo selkeästi säädetty Lupa- ja valvontaviraston ja muiden viranomaisten, mukaan lukien Finanssivalvonnan, välisestä yhteistyövelvoitteesta.

Valvonta

1.lakiehdotuksen mukaan lain valvontatehtävät annettaisiin Lupa- ja valvontavirastolle, jota voidaan pitää soveltuvimpana viranomaisena hoitamaan uuteen säädökseen liittyvää valvontatehtävää. 1.lakiehdotuksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluu myös ympäristöön liittyviä valvontatehtäviä sekä työsuojelun tehtävät, joilla on olennaista liittymäpintaa sääntelyn tarkoittamiin haitallisiin vaikutuksiin.

Finanssivalvonta kannattaa esitystä ja katsoo, että soveltamisalan piiriin tulevien yritysten vähäisen lukumäärän vuoksi Suomessa ei olisi tehokasta jakaa valvontavastuuta useamman viranomaisen kesken. Lakiehdotuksessa on arvioitu, että Suomessa lain soveltamisen piiriin tulisi vain noin 30 suurinta yritystä tai konsernia. Näistä kolme on Finanssivalvonnan valvottavia ja näiden lisäksi arviolta vajaa 20 muuta yhtiötä kuuluu Finanssivalvonnan valvonnan piiriin kestävyysraportointivelvollisina listayhtiöinä.

Lausuntonne vahingonkorvausta koskevista ehdotuksista (lain 5 luku)

-

Lausuntonne muista ehdotuksista (erinäiset säännökset, liitelait)

-

Lausuntonne ehdotuksen vaikutusten arvioinnista (erityisesti millaisia vaikutuksia näette ehdotuksella olevan ja onko ehdotuksella muita kuin luonnoksessa tunnistettuja vaikutuksia, mitä)

-

Lausuntonne ehdotuksen säätämisjärjestystä koskevista perusteluista

-

Muut huomionne ehdotuksesta

Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, että 1.lakiehdotuksen 8 §:n soveltamisalasta finanssialalla toimiviin yrityksiin puuttuu talletuspankkien yh-teenliittymästä annetun lain (599/2010) 1 luvun 4 §:n mukainen keskusyhteisö. Yhteenliittymän keskusyhteisöt eivät ole ehdotuksen 8 pykälän 1 mom. tarkoitettuja luottolaitoksia eikä 11 mom. tarkoitettuja holdingyhtiöitä.

Lakiehdotuksen 2 §:ssä käsitellään osuuskuntia, mutta ilman edellä mainittua lisäystä ei ole selvää, että soveltamisala koskee myös finanssialalla toimivia osuuskuntia, jotka ovat talletuspankkien yhteenliittymien keskusyhteisöjä. Talletuspankkien yhteenliittymälain mukainen yhteenliittymä - kokonaisuus käsittää keskusyhteisön tytäryhtiöineen ja yhteenliittymän jäsenpankit.

Taipale Armi
Finanssivalvonta

Männymäki Nina
Finanssivalvonta